

UZASADNIENIE

Powódka M. B. wniosła w niniejszej sprawie pozew o uchylenie oceny okresowej z dnia 05 września 2017 r. Powódka zarzuciła brak zachowania terminu do rozpatrzenia sprzeciwu od ww. oceny okresowej, brak zachowania właściwego trybu dokonania oceny okresowej poprzez rozpoznanie sprzeciwu od oceny okresowej w warunkach uniemożliwiających uwzględnienie zarzutów wskazanych w sprzeciwie oraz brak rzetelnego uzasadnienia negatywnych ocen cząstkowych, a także brak zastosowania obiektywnych i sprawiedliwych kryteriów.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powódka argumentowała, że w dniu 26 września 2017 r. otrzymała oświadczenie o wypowiedzeniu stosunku pracy oraz pismo z dnia 25 września 2017 r. w którym wskazano, iż sprzeciw od oceny okresowej z dnia 05 września 2017 r. został wniesiony przez powódkę po terminie, tj. w dniu 13 września 2017 r. i w związku z tym nie wywołał on skutków prawnych i nie podlegał rozpoznaniu. Powódka wskazała również, iż w trakcie rozmowy wyjaśniła, iż sprzeciw od oceny okresowej wniosła w ustawowym 7 dniowym terminie tj. 12 września 2017 r. i posiada stosowne potwierdzenie tego faktu na jego kopii. W dniu 27 września 2017 r. powódka otrzymała pismo z dnia 26 września 2017 r., w którym została poinformowana, iż po rozpatrzeniu sprzeciwu od oceny okresowej nie został on uwzględniony (pozew – k. 3-7).

W odpowiedzi na pozew pozwane Ministerstwo (...) wniosło o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, iż powódka nie zawarła w odwołaniu od oceny okresowej żadnych konkretnych okoliczności, które wskazywałyby na brak obiektywności w sporządzaniu oceny okresowej, ani żadnych okoliczności, które uzasadniałyby przyznanie powódce wyższej oceny okresowej (odpowiedź na pozew – k. 23-25).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. B. od dnia 01 września 2009 r. rozpoczęła pracę w Ministerstwie (...) na stanowisku głównego specjalisty w Departamencie (...).

(pismo z dnia 1 września 2009 r. – k. 73 akt osobowych część B)

Jako członek korpusu służby cywilnej M. B. podlegała okresowym ocenom. W dniu 05 września 2017 r. wystawiono jej ocenę negatywną za okres pracy od 03 marca 2017 r. do 05 września 2017 r. W tym okresie powódka zajmowała stanowisko głównego specjalisty w Departamencie (...) w Wydziale (...).

W uzasadnieniu oceny okresowej M. B. wskazano, iż jednakowo angażuje się ona w zadania bez względu na ich atrakcyjność. W większości typowych sytuacji właściwie dobierała sposób realizacji zadań i wykorzystywała wiedzę w praktyce, jednak nie zawsze robiła to w sposób prawidłowy. Zastrzeżenia dotyczyły przygotowania projektu decyzji administracyjnej. Zdaniem przełożonej powódka nie zauważyła braku kluczowego dokumentu – wyniku kontroli. W uzasadnieniu oceny wskazano także, że M. B. nie podejmuje działań w celu doskonalenia wiedzy, rozwijania umiejętności. Większość zadań wykonywała w terminie, jednakże zebrane dane i dokumenty przedstawiała w sposób bardzo nieuporządkowany. W ocenie wskazano, iż M. B. potrzebowała stałego nadzoru. W ocenie przełożonej zadanie wpisywania danych do zestawień nieprawidłowości na podstawie wydrukowanych raportów również okazało się nieprawidłowo wykonane, gdyż zawierało błędy.

(opis stanowiska pracy – k. 138 akt osobowych część B, ocena – k. 8-9, zeznania świadka A. M. – k. 102v-103)

M. B. w dniu 12 września 2017 r. złożyła sprzeciw od oceny okresowej sporządzonej w dniu 5 września 2017 r. i wniosła o jej zmianę lub ponowne dokonanie oceny. Powódka zakwestionowała sposób dokonania oceny okresowej, w tym odniosła się do zarzutów dotyczących przygotowania projektu decyzji administracyjnej wskazując, że stanowisko przełożonego w tej kwestii było nieuzasadnione. M. B. zwróciła uwagę, że nie miała możliwości przedstawienia swojego

puntu widzenia dyrekcji i uzasadnienia przyjętego przez nią rozwiązania. Ponadto, powódka powołała się na szereg czynności i zadań, które zostały wykonane prawidłowo, samodzielnie i bez zastrzeżeń, w tym kontroli krzyżowych, które miały na celu ujawnienie podwójnego finansowania.

(sprzeciw – k. 10-11, zeznania powódki – k. 104-105v)

W dniu 26 września 2017 r. M. B. wręczono pismo informujące, że sprzeciw od oceny okresowej został wniesiony po terminie i w związku z tym nie wywołuje skutków prawnych i nie podlega rozpatrzeniu. Jednocześnie z tym dokumentem powódka otrzymała wypowiedzenie stosunku pracy.

(pismo z dnia 25 września 2017 r. – k. 12, wypowiedzenie – k. 13, zeznania powódki – k. 104v)

W dniu 27 września 2017 r. powódka otrzymała pismo datowane na dzień 26 września 2017 r. informujące, że po rozpatrzeniu sprzeciwu od oceny okresowej nie został on uwzględniony.

(pismo z dnia 26 września 2017 r. – k. 15, zeznania powódki – k. 104v)

Merytoryczne stanowisko co do sprzeciwu złożonego przez powódkę zajmowała jej przełożona A. M.. Sprzeciw powódki otrzymała w dniu 2 października 2017 r. a termin na zajęcie stanowiska został zakreślony do 5 października 2017 r.

(zeznania świadka A. M. – k. 75)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Zdaniem Sądu dowody z dokumentów stanowią wiarygodny materiał dowodowy, gdyż ich treść jest jasna i oczywista, nie budzi wątpliwości. Strony ponadto nie kwestionowały prawdziwości złożonych dokumentów.

Sąd co do zasady dał wiarę zeznaniom świadka A. M. w zakresie okoliczności związanych z przebiegiem procesu sporządzania oceny okresowej. Relacja świadka w tej części pozostaje w zgodzie z pozostałym materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami powódki i dowodami z dokumentów.

Sąd dał wiarę zeznaniom powódki, która szczegółowo, konkretnie i spójnie opisywała okoliczności związane ze sporządzeniem oceny okresowej. W ocenie Sądu powódka przedstawiła stan faktyczny z zachowaniem należytego obiektywizmu.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo jako uzasadnione podlegało uwzględnieniu.

Stosownie do art. 81. ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej urzędnik służby cywilnej oraz pracownik służby cywilnej zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony podlega ocenie okresowej dokonywanej przez bezpośredniego przełożonego.

Ocena okresowa dotyczy wykonywania przez członka korpusu służby cywilnej obowiązków wynikających z opisu zajmowanego przez niego stanowiska pracy. Ocenę okresową sporządza się na piśmie i niezwłocznie zapoznaje z nią ocenionego członka korpusu służby cywilnej (art. 81 ust. 3 ustawy). Ocenę okresową członka korpusu służby cywilnej sporządza się co 24 miesiące (art. 81 ust. 4 ustawy).

Zgodnie zaś z art. 81 ust. 9 ustawy o służbie cywilnej w razie uzyskania negatywnej oceny okresowej członek korpusu służby cywilnej podlega ponownej ocenie po upływie 6 miesięcy od dnia zapoznania się z oceną. Okres ten nie ulega przedłużeniu z uwagi na nieobecność w pracy tak jak w przypadku, o którym mowa w art. 81 ust. 7 ustawy.

Od oceny okresowej służy, w terminie 7 dni od dnia zapoznania się z oceną, sprzeciw do dyrektora generalnego urzędu. Sprzeciw rozpatruje się w terminie 14 dni od dnia wniesienia (art. 83 ust. 1 i 3 ustawy o służbie cywilnej).

Chronologia wydarzeń w ramach procesu sporządzenia oceny okresowej dotyczącej powódki ostatecznie nie budziła wątpliwości. Sprzeciw od oceny okresowej złożony przez powódkę nie został rozpoznany w ustawowym terminie. Wynika to z faktu, iż pracodawca pozostawał w przekonaniu, że powódka złożyła sprzeciw od oceny okresowej po upływie 7-dniowego terminu. W tej sytuacji uznał, że nie podlega on rozpoznaniu, o czym powódka została poinformowana pismem z dnia 25 września 2017 r. wręczonym tego samego dnia co wypowiedzenie umowy o pracę tj. 26 września 2017 r. Dopiero wskutek zwrócenia przez powódkę uwagi na prawidłową datę złożenia sprzeciwu (12 września 2017 r.) i następnie weryfikacji tej okoliczności przez pracodawcę doszło do formalnego powiadomienia powódki o negatywnym rozpatrzeniu sprzeciwu. Jednakże miało to miejsce już po upływie ustawowego terminu tj. 27 września 2017 r.

W ocenie Sądu taki przebieg wydarzeń jednoznacznie wskazuje, że pracodawca w istocie nie rozpoznał sprzeciwu od oceny okresowej złożonego przez powódkę. Faktycznie nie było bowiem możliwości dokonania merytorycznej weryfikacji zastrzeżeń zgłoszonych przez powódkę w sprzeciwie. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika również, że stanowisko merytoryczne zostało sporządzone już po formalnym powiadomieniu powódki, że sprzeciw nie został uwzględniony. Zeznawała o tym świadek A. M. wskazując, że sprzeciw powódki został jej przedstawiony w dniu 2 października 2017 r., a termin do ustosunkowania się do tego pisma zakreślono do 5 października 2017 r. Nie ulega zatem wątpliwości, że zastrzeżenia powódki sformułowane w sprzeciwie nie były przedmiotem analizy przed upływem terminu do rozpoznania sprzeciwu.

Procedura dotycząca sporządzenia oceny okresowej jest ściśle określona przepisami ustawy o służbie cywilnej. Jednym z jej istotnych etapów jest rozpoznanie sprzeciwu od oceny okresowej. Sprzeciw ten musi być rozpoznany w określonym terminie. Naruszenie tego terminu jest również naruszeniem procedury sporządzenia oceny okresowej. Skoro pracownik musi zachować termin do złożenia sprzeciwu od oceny okresowej pod rygorem pozostawienia go bez rozpoznania, to również pracodawca musi zachować termin do rozpoznania sprzeciwu pod rygorem uznania, że doszło do istotnego naruszenia procedury sporządzenia oceny okresowej.

Rację ma strona powodowa wskazując, że odmienna interpretacja przepisów ustawy o służbie cywilnej prowadziłyby do wniosku, że fakt rozpoznania sprzeciwu w terminie lub po terminie albo nierozpoznania sprzeciwu w ogóle nie miałyby żadnego znaczenia z punktu widzenia prawidłowości sporządzenia oceny okresowej.

Ponadto, w niniejszej sprawie niezwykle istotne jest to, że sprzeciw faktycznie nie został rozpoznany pod kątem merytorycznym. Z zeznań świadka M. S. wynika, że zastrzeżenia powódki sformułowane w sprzeciwie nie były przedmiotem rozpoznania. Stanowisko w tym przedmiocie zajęła dopiero przełożona powódki, a zatem nastąpiło to już po formalnym poinformowaniu powódki o nieuwzględnieniu sprzeciwu. W tej sytuacji rozpoznanie zarzutów co do merytorycznej oceny pracy powódki miało charakter wtórny do podjęcia decyzji o nieuwzględnieniu sprzeciwu i z oczywistych względów było ukierunkowane na uzyskanie konkretnego rezultatu.

W tych okolicznościach Sąd doszedł do przekonania, że proces sporządzenia oceny okresowej w stosunku do powódki był wadliwy. Został bowiem pozbawiony etapu rozpoznania sprzeciwu od oceny okresowej, złożonego skutecznie przez powódkę z zachowaniem ustawowego terminu. Podkreślenia wymaga fakt, iż etap dokonania oceny okresowej polegający na rozpoznaniu sprzeciwu od oceny okresowej ma umożliwić pracownikowi odniesienie się do treści oceny i stworzyć możliwość uwzględnienia argumentów pracownika. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca, co stanowi istotne naruszenie procedury sporządzania oceny okresowej, mające wpływ na treść oceny.

Błędy o charakterze proceduralnym były wystarczające do uchylecia zaskarżonej oceny. Jednakże należy również zwrócić uwagę na kwestie dotyczące merytorycznej oceny pracy powódki. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż w okresie podlegającym ocenie powódce powierzono nowy zakres obowiązków. Powódka rozpoczęła pracę po prawie 2-letniej przerwie w innym wydziale. Ponadto, negatywna ocena pracy powódki była oparta na zarzutach dotyczących

przygotowania projektu decyzji administracyjnej, co do których powódka prezentowała odmienne stanowisko niż jej przełożona. Wątpliwości Sądu budziło również to, że przełożona powódki pominęła w sporządzaniu oceny te aspekty pracy powódki, które świadczyły o prawidłowym i samodzielnym realizowaniu nowych obowiązków powierzonych powódce. W szczególności chodziło o weryfikację podwójnego finansowania oraz udział w czynnościach kontrolnych. W trakcie zeznań składanych w toku postępowania dowodowego przełożona powódki umniejszała rolę powódki w realizowaniu kontroli, a także uznała, że zadania związane z kontrolami krzyżowymi nie były merytoryczne.

Zakres kognicji sądu pracy rozpoznającego odwołanie pracownika służby cywilnej od oceny okresowej obejmuje wyłącznie kontrolę tego, czy pracodawca zachował przepisany tryb oceny oraz uzasadnienia negatywnych ocen częściowych (na poziomie poniżej oczekiwań i znacznie poniżej oczekiwań) pod kątem prawdziwości podanych w nim okoliczności faktycznych (tak Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 17 czerwca 2014 r., II PK 246/13, z dnia 25 sierpnia 2015 r., II PK 223/14 oraz z dnia 3 listopada 2015 r., III PK 85/14). Wynika więc z tego, że badaniu podlega także ocena prawdziwości okoliczności faktycznych będących podstawą oceny okresowej.

Uchylenie negatywnej oceny okresowej jest dopuszczalne jedynie w przypadku naruszeń mających istotny wpływ na ostateczny wynik oceny okresowej. Zadaniem sądu jest w takim przypadku ocena wpływu naruszenia przepisów przez pracodawcę na wynik oceny. (...) Weryfikacja oceny okresowej przez sąd powinna również uwzględniać konieczność stosowania przez pracodawcę obiektywnych i sprawiedliwych kryteriów oceny pracowników oraz wyników ich pracy, co wynika z art. 94 pkt 9 k.p. Kryterium to obejmuje także dopuszczalność kontroli uzasadnienia negatywnych ocen częściowych w kwestii ich zgodności z okolicznościami faktycznymi (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 stycznia 2016 r., III PZP 10/15).

W ocenie Sądu proces sporządzenia oceny okresowej w przypadku powódki był dotknięty bardzo istotną wadą, która miała wpływ na treść oceny. Pracodawca nie rozpoznał bowiem sprzeciwu od oceny okresowej w określonym ustawowym terminie, a w konsekwencji powiadomił powódkę o nieuwzględnieniu sprzeciwu po upływie terminu do jego rozpoznania. Jednocześnie czas, jaki upłynął od momentu przystąpienia do rozpoznawania sprzeciwu do momentu powiadomienia powódki o decyzji w tym względzie uniemożliwiał rzetelne i merytoryczne odniesienie się do zarzutów sformułowanych w sprzeciwie. Świadczy o tym fakt, iż przełożona powódki zajęła stanowisko w kwestii sprzeciwu od oceny okresowej już po podjęciu decyzji o nieuwzględnieniu sprzeciwu. Natomiast jak wynika z zeznań świadka M. S. dyrektora departamentu nie była w stanie odnieść się merytorycznie do treści oceny i sprzeciwu.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd doszedł do przekonania, że ocena okresowa sporządzona w dniu 5 września 2017 r. podlegała uchyleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 k.p.c.). Stawka kosztów zastępstwa procesowego została ustalona na podstawie § 9 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSR Anna Bulanda

Zarządzenie: (...).